

สารบัญ

บทนำ

11

บทที่ 1

ทำความเข้าใจกลไกของ พฤติกรรมไม่ยอมไปโรงเรียน

❶	หาท้าวแรกที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาให้จบภายใน 1 ปี	23
❷	การรอคือการเสียเวลาโดยใช่เหตุ	26
❸	ถ้าอยากให้เด็กยอมไปโรงเรียนอีกครั้ง ก็ต้องเลิกหาสาเหตุของปัญหา	28
❹	จิตใจที่ขาดสารอาหารไม่อาจรักษาได้ด้วยยา	29
❺	จิตใจที่ขาดสารอาหารคือการที่เด็กขาด “น้ำแห่งความมั่นใจ”	31
❻	ทำความเข้าใจกลไกของพฤติกรรมไม่ยอมไปโรงเรียน	32

บทที่ 2

3 เคล็ดลับที่ช่วยให้เด็ก ยอมไปโรงเรียนอีกครั้ง

Point 1 ผลิตภัณฑ์แห่งความมั่นใจ

- 1 น้ำแห่งความมั่นใจสร้างได้
ด้วยการแสดงออกถึงความดีใจ 39
- 2 ก้าวขึ้นไปอีกขั้นด้วยการบอกว่าเด็กมีความสามารถ 44
- 3 จับตาดูด้วยความรักและบอกว่าเขาคือตัวเอง 47

Point 2 การชม (การให้เด็กตระหนักถึง “ข้อดี” ของตัวเอง)

- 1 การชมคือการบอกให้เด็กรู้ถึงข้อดีของตัวเอง 52
- 2 ต้องชมอย่างน้อยวันละ 3 เรื่องขึ้นไป 57

Point 3 จดบันทึกสิ่งที่สังเกตเห็น

- 1 จดบันทึกการชมทุกวัน 61
- 2 ยางจะทำให้ผู้ปกครองเอาแต่รอ 65
- 3 พฤติกรรมไม่ยอมไปโรงเรียนในช่วงมีระบบปลาย
กับพฤติกรรมไม่ยอมไปโรงเรียนในอดีต 66

บทที่ 3

กรณีตัวอย่าง ช่วยอย่างไรให้เด็กยอมไปโรงเรียนอีกครั้ง

Case 1 A ผู้กลับไปเรียนได้อีกครั้ง

แถมยังเข้าชมรมการแสดงอีกต่างหาก

- ❶ กลายเป็นเด็กไม่ยอมไปโรงเรียน
ตอนมัธยมต้นเพราะถูกรังแก 72
- ❷ ถูกเอาไปล้อว่าเป็น “เด็กมิดมน” 74
- ❸ ให้กำลังใจคุณแม่ในการสัมภาษณ์ครั้งแรก 76
- ❹ ใช้การให้คะแนนกับการวาดภาพอนาคตในใจของ A 80
- ❺ แหล่งน้ำสำคัญของ A คือคุณยาย 87
- ❻ พฤติกรรมกดขี่ของเด็ก
คือการกลับไปตั้งต้นใหม่อีกครั้ง 98
- ❼ ช่วงเวลาที่มีโอกาสเติมน้ำแห่งความมั่นใจ
ได้มากที่สุดคือตอนทำกิจกรรมร่วมกัน 101
- ❽ เด็กส่วนใหญ่เป็นโรคติดใจ 103
- ❾ การยอมไปโรงเรียนแบบกะทันหัน
กับความกังวลว่าจะไม่ยอมไปอีกรอบ 108
- ❿ สร้างเรื่องเล่าเพื่อให้เด็กตระหนักถึงพลังของตัวเอง 113
- ⓫ การเข้ามาปรึกษาคุณแม่เป็นครั้งแรก
กับการย้ายโรงเรียน 114
- ⓬ A ที่เหมือนเกิดใหม่เป็นคนละคน 116

Case 2 B ผู้ยอมไปโรงเรียนอีกครั้ง
หลังมีพฤติกรรมไม่ยอมไปโรงเรียน
ติดต่อกันถึง 7 ปี

- 1 การสัมภาษณ์ครั้งแรก : ทุกอย่างเริ่มต้น
มาจากอาจารย์ประจำชั้นตอน ป.2 119
- 2 การยอมมาที่ศูนย์อีกครั้งกับความเชื่อใจที่มีให้ผม 121
- 3 แค่อ่านหนังสือหนึ่งก็ออกเต็มฝ่ามือ 123
- 4 เรียนหนังสือและเริ่มพูดคุยกับเด็กในศูนย์ 126
- 5 บรรยายการปลุกพืชด้วยรูปวาดและตัวหนังสือ 129
- 6 ยอมไปโรงเรียนอีกครั้ง 131

Case 3 C ผู้ไม่ยอมไปโรงเรียน

- 1 เล่าถึงกรณีที่ประสบความสำเร็จ
เพื่อบรรเทาความกังวลของคุณแม่ 133
- 2 ความกังวลของคุณแม่คือโชคดียอง C 135
- 3 ใช้การสัมภาษณ์จัดความกังวลให้ผู้ปกครอง 135
- 4 ขอให้ผู้ปกครองให้ความร่วมมือ
เด็กจะยอมไปโรงเรียนอีกครั้งแบบร้อยเปอร์เซ็นต์ 137

Message สิ่งที่ยากฝากถึงคุณแม่ทุกท่าน 139

บทที่ 4

โจทย์และแผนการ ต่อจากนี้ไปของผม

เพิ่มทักษะการเลี้ยงเด็กของผู้ปกครอง และส่งเสริมการร่วมมือกับทางโรงเรียน

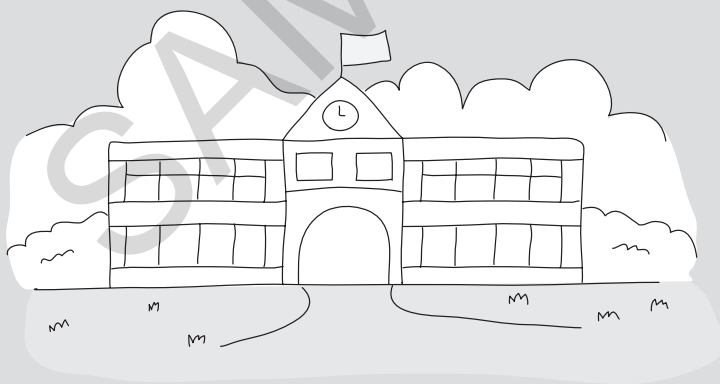
❶	เพิ่มทักษะการเลี้ยงเด็กของผู้ปกครอง	145
❷	จัดงานสัมมนาเพื่อเผยแพร่ 3 เคล็ดลับในวงกว้าง	148
❸	จัดกลุ่มฝึกอบรมขนาดเล็กเพื่อเสริมความรู้	149
❹	เพิ่มความตระหนักรู้ด้วยการตีพิมพ์หนังสือ และเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต	151
❺	นำไปประนรงค์ในโรงเรียน	152

บทส่งท้าย 153

ประวัติผู้เขียน 159

ຫນ້າ

จำนวนเด็กไม่ยอมไปโรงเรียนในญี่ปุ่นน่าจะมีอยู่สักเท่าไร? ถ้าดูจากตัวเลขสถิติที่เพิ่งสำรวจมาไม่นานทั่วประเทศญี่ปุ่นมีเด็กระดับประถมและมัธยมต้นที่ไม่ยอมไปโรงเรียนอยู่กว่าหนึ่งแสนคนเลยทีเดียว

อย่างไรก็ตาม เด็กที่ไปโรงเรียนแต่ขลุกอยู่ในห้องพยาบาลหรือห้องอื่น ๆ โดยไม่ยอมเข้าชั้นเรียน กับเด็กที่ไปศูนย์ช่วยเหลือต่าง ๆ แทนการไปโรงเรียนนั้นจะไม่ถูกนับว่าเป็นเด็กไม่ยอมไปโรงเรียน ที่สำคัญ แม้แต่ในระดับมัธยมปลายเองก็ยังมีเด็กที่ไม่ยอมไปโรงเรียนอยู่เป็นจำนวนมาก

การที่เด็กไม่ยอมไปโรงเรียนจึงเป็นปัญหาสังคมที่น่าวิตก แต่ ณ ขณะนี้เรากลับยังไม่มีมาตรการรับมือใด ๆ เลย

เมื่อหกปีก่อนผมย้ายจากโรงเรียนประถมไปยังวิทยาลัย
การทำงานเป็นที่ปรึกษาด้านการศึกษาของที่นี่เป็นจุดเริ่มต้น
ที่ทำให้ผมได้สัมผัสกับปัญหาเด็กไม่ยอมไปโรงเรียน ผมใช้
ประสบการณ์ที่ได้จากการคร่ำหวอดในแวดวงการศึกษา
และใช้ความรู้ตามหลักทฤษฎีการบำบัดแบบโซลูชัน-โฟกัส
(Solution-Focused Therapy) ที่เน้นการแก้ปัญหามา
คิดค้นวิธีช่วยให้เด็กที่ไม่ยอมไปโรงเรียนยอมไปโรงเรียน
อีกครั้ง จนได้พบกับ “3 เคล็ดลับ” ที่ทรงประสิทธิภาพ

ในแต่ละปีวิธีดังกล่าวสามารถทำให้เด็ก ๆ มากมาย
ยอมไปโรงเรียนอีกครั้ง

ยิ่งในกรณีที่ได้รับการร่วมมือจากผู้ปกครอง พูดยังได้
ว่าเด็กจะหายขาดจากอาการไม่ยอมไปโรงเรียนโดยไม่กลับ
มาเป็นอีกแบบแทบจะร้อยเปอร์เซ็นต์เลยทีเดียว เด็ก ๆ
ที่ได้รับการบำบัดจากผมเมื่อ 6 ปีก่อนนั้นทุกวันนี้เป็น
นักศึกษามหาวิทยาลัยกันแล้ว มีทั้งเด็กที่เรียนพยาบาล
เรียนการแสดง ตลอดจนเรียนโรงเรียนเฉพาะทางแล้วทำ
หนังนอกกระแสอยู่ด้วย พวกเขาไม่กลัวที่จะสร้างความ
สัมพันธ์กับคนรอบข้าง และสามารถใช้ชีวิตนักศึกษาในแบบ
ของตัวเองได้อย่างมั่นใจ

วิธีของผมจะมีประสิทธิภาพสูงสุดกับเด็กที่อยู่ในช่วง
วัยรุ่น จะว่าไปแล้วมันก็คือ “วิธีเลี้ยงเด็ก” นั่นเอง

อาจมีบางคนอดคิดไม่ได้ว่า ถ้าวิธีนี้ใช้ได้ผลกับเด็กที่ไม่ยอมไปโรงเรียนแทบทุกคน แล้วทำไมผมถึงไม่รีบเอามาเปิดเผยให้เร็วกว่านี้ คำตอบคือเพราะวิธีนี้เรียบง่ายมากจนผมคิดว่าจำเป็นต้องหาหลักฐานมารับประกันว่าเด็กจะไม่กลับไปมีพฤติกรรมเดิมอีกให้ได้เสียก่อนแล้วค่อยเผยแพร่ ผมจึงใช้เวลา 6 ปีไปกับการเฝ้าติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

ผลลัพธ์ที่ได้คือ นอกจากจะไม่กลับไปเป็นเด็กที่ไม่ยอมไปโรงเรียนแล้ว เด็ก ๆ เหล่านั้นยังมีชีวิตที่ต่างไปจากเดิมราวกับเป็นคนละคน เรียกได้ว่าพวกเขาได้เกิดใหม่อย่างแท้จริง

ตอนนี้ผมจึงมีความมั่นใจพอที่จะนำวิธีที่ว่านี้มาเผยแพร่แล้วครับ

หัวใจสำคัญของวิธีนี้คือการให้ผู้ปกครองเป็นผู้ชักนำให้เด็กยอมไปโรงเรียนอีกครั้ง และวางมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมเดิมซ้ำอีก

วิธีนี้ง่ายมากครับ แค่ “ใช้เวลากับเด็กวันละ 3 นาที” เท่านั้นเอง ที่สำคัญ ไม่ใช่แค่เรื่องเด็กไม่ยอมไปโรงเรียน มันยังใช้ได้ผลกับปัญหาอื่น ๆ ที่เด็กต้องเผชิญด้วย จึงน่าจะเป็นวิธีที่เหมาะสมมากสำหรับพ่อแม่ที่กำลังกลัดกลุ้มเรื่องลูกอยู่

ทุกวันนี้แค่ใช้การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ปัญหาที่คลี่คลายได้โดยที่ผมแทบไม่ต้องพบกับเด็กโดยตรงเลย

การสัมภาษณ์ครั้งแรกจะใช้เวลาค่อนข้างนาน (ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของแต่ละกรณี) แต่ครั้งต่อ ๆ มาจะใช้เวลาประมาณครึ่งชั่วโมงและเหลือเพียงเดือนละ 1-2 ครั้ง เท่านั้น ก็ทำให้เด็กยอมไปโรงเรียนอีกครั้งได้แล้วครับ

สิ่งที่ผมอยากย้ำเป็นพิเศษคือ แม้เด็กจะยอมไปโรงเรียนแล้วแต่ก็ควรเข้ารับการสัมภาษณ์ต่ออีกสักกระยะเพื่อรักษาผลลัพธ์ให้ถาวร โดยเฉลี่ยแล้วจะใช้เวลาประมาณ 3 เดือนในการบำบัด แต่ในกรณีที่เด็กมีปัญหาทางด้านจิตใจอย่างหนักอาจต้องใช้เวลาช้านานกว่านั้น

ในบางกรณีก็เป็นตัวผู้ปกครองเองที่รู้สึกกลัวว่าควรให้เด็กไปโรงเรียนอีกครั้งหรือไม่

เพราะรู้สึกว่าการไปโรงเรียนไม่ใช่เรื่องคอขาดบาดตายขนาดต้องทำให้เด็กรู้สึกเป็นทุกข์ จะไปหรือไม่ไปควรปล่อยให้เด็กเป็นคนตัดสินใจเองมากกว่า

ที่จริงเมื่อก่อนผมก็เคยเป็นหนึ่งในนั้น ผมเคยเชื่อว่าการปล่อยให้เด็กเติบโตอย่างอิสระเป็นตัวของตัวเองโดยเรียนหนังสืออยู่ที่บ้านเองก็ดีเหมือนกัน

เด็กที่ไม่ได้ไปเรียนนาน ๆ มักใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับผู้ใหญ่ ทำให้พวกเขามีความรู้รอบตัวเยอะและดูแลเอาการเองงานจนอดคิดไม่ได้ว่าถึงไม่ไปเรียนก็ไม่เห็นจะเป็นไร

อย่างไรก็ตาม ตอนนี้ผมเปลี่ยนมาเชื่อว่าการช่วยให้เด็กไปโรงเรียนอีกครั้งเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะได้เห็นมากับตาว่าเมื่อเด็กที่ไม่ยอมไปโรงเรียนกลับไปเรียนอีกครั้งพวกเขาจะมีพัฒนาการทางสังคมช้ากว่าเด็กทั่วไป แม้ร่างกายจะเติบโตเป็นปกติ แต่จิตใจและความคิดอ่านกลับหยุดชะงักอยู่ ณ ตอนที่เริ่มไม่ไปโรงเรียน เช่น ถ้าเด็กเริ่มไม่ยอมไปโรงเรียนตั้งแต่สมัยประถม แม้จะโตจนอายุอยู่ในช่วงมัธยมต้น แต่มุมมอง วิถีคิด ตลอดจนรูปแบบพฤติกรรมจะยังคงเหมือนเด็กประถม เรื่องนี้ทำให้ผมตระหนักได้ว่าการให้เด็กอยู่กับผู้ใหญ่โดยบอกว่าเป็นการปล่อยให้เด็กได้เป็นตัวของตัวเองและได้ทำในสิ่งที่ชอบนั้น แท้จริงแล้วอาจเป็นการทำให้เด็กไม่สามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่โดยสมบูรณ์ก็ได้

ปัจจุบันยังไม่มีที่ใดมีสภาพแวดล้อมที่สามารถใช้ทดแทนโรงเรียนได้ การทำให้เด็กยอมไปโรงเรียนอีกครั้งจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อพัฒนาการทางด้านจิตใจ เพราะไม่ว่าอย่างไรสักวันเด็กก็ต้องยืนด้วยลำแข้งของตัวเอง ต้องทำงาน มีครอบครัว และเลี้ยงลูกของตัวเอง พวกเขาไม่อาจใช้ชีวิตไปเรื่อย ๆ โดยไม่ข้องแวะกับสังคมและผู้คนรอบข้างได้